

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se scotesc după tariful ca
prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

Principiis obsta

e totdeauna

înțelepciune politică?

Sunt între bărbații noștri politici nu puțini aceia, cari când e vorba de politica noastră națională, se pun pe baza principiilor cutari, cari exprimă o gândire ideală, mândră și fără să le pese că ce va urma, pretind dela cer- ce iau parte la vieța noastră publică politică, se stee în luptă pururea pe baza cutare principiară, se scrie pe steagul luptei, ori și ținutei sale, un principiu, frumos, ideal, plin de nobilă mândrie și apoi se zică: fie- ce va fi, de pe această bază nu mă clătin! Aci trăesc ori mor!

De pildă în fața cornului de capră în care a înfundat volnicul Hieronymi partidul național român prin asprele sale opreliști, — ni-se spune de bărbații noștri de principii: Ni-s'a răpit un drept ce am avut, și pe care îl folosesc și alte popoare conlocuitoare din țeară: dreptul de a ne mișca în cadrele partidului nostru național român: nu recunoaștem guvernului dreptul de a ne opri, și a ne sili să existăm numai în un partid politic în care el, guvernul se ne dee voe a figura, și, ca supremă protestare, nu voim să abzicem de vechiul nostru partid, ci mereu i-om striga puternic: *Restitutio in integrum!* Ear' pân'atunci mai bine stăm pasivi față de vieța publică a țării, în care până la atâta a mers încătușarea politică! Vom motiva înaintea lumii mari neputința de a ne manifesta, cu volnicia și brutalitatea fără seamă a guvernului!

Și am stat și stăm mereu. Și guvernul nu vine să ne înbie cu „*restitutio in integrum*“, căci lui îi cade bine să nu mai dăm nici un semn de vieță, și își zice în sine mulțumit: Țină-vă D-zeu năravu, să umblați cu capul prin nori după cele mai înalte principii, și dacă eu v'am prăvălit în chip blăstemat o piatră colțuroasă în cale, de care vă puteți lovi rău în picioare, voi decât să dați pe lângă ea, mai bine stați pe loc, strigând să vi-o înlătur eu, ha, ha, ha!, să vă deschid eu calea, pe care aveți drept și trebuință a pași! Așteptați numai până mi-o fi mie rușine de ocarele voastre și de provocările voastre la principii, și până vi-o voiu răsturna-o eu din drum!

Intr'adevăr. Toată cinstea și toată adorațiunea noastră pentru nobilele suflete a celor- ce țin la principii, la morală, la dreptate chiar și în imorala politică, — dar' în cazul de față ni-se pare un hiperzel ne mai suportabil și de ne mai scuzat persistarea în această ținută; căci ne facem de ris și aducem cea mai mare pagubă cauzei poporului nostru!

Eată cazul dela Bistrița: S'a constituit acolo club comitatens român. Ne-având un alt titlu, și a zis: „clubul național român“, și și-a făcut un regulament. În Regulament luase dispoziții, că ce

datorințe are clubul acesta local, față de partidul național român cel general, și fiindcă acel partid până azi perzistă a se numi (nu și a lucra!) ca partid național român, — a trebuit să vorbească în Regulament despre acest partid, dând și prin aceasta un motiv satrapilor zilei, de a se putea acăta de existența clubului, care s'a declarat pe sine, foarte natural, parte întregitoare a partidului mare național român.

Tot așa am constituit noi Români din comitatul Hunedoarei club comitatens român, cu dorința de a fi și el un membru viu al partidului nostru național, când va fi vorba de politica poporului român din toată țeara. Vom putea noi să ne mișcăm, vom putea noi lucra precum am dori, ori vom da de același: „Megálj!“ ca și cei dela Bistrița? Foarte probabil că vom da. Și vor da toți Români pretutindenea, câtă vreme stau ordinațiunile lui Hieronymi și noi peste această peatră nu putem trece, ear' pe lângă ea nu voim, deși am putea!

Iată o strămtorare de ne mai suferit. Și eată un moment care ne strigă imperios:

Români! Vă stă bine că țineți la principii ideale, dar' necesitatea strigătoare a zilei, vă spune să vă arătați înțelepciunea de a ști încungiura peatra împiedecătoare, fără a jertfi în fapt nici principiiile cele mai frumoase, decât că v'ați arătat isteți prin aceea, că ați știut fi și practici!

De aceea repetăm: Noi trebuie să ne facem seamă cu situația, se luăm în discuție cauza partidului, căutând a-l descătușa și a-i da libertatea de acțiune. Ear' aceasta se poate face prin o reorganizare înțeleaptă a lui, pe base și cu numire, care, pelângă că-i păstrează întreg fondul și întreg cuprinsul seu național, să înlătore pedecile formale ce ni-s'au pus, dându-i o numire nouă, aparte, de care să nu se mai poată acăta nici autoritățile publice! Să-i zicem cum am vrea: Partidul poporului, partidul progresului, partidul binelui poporului, partidul libertății, a dreptății, partidul democrat, Inima poporului, Scutul lui, sau cum aveți voe, tot una, numai în fond în finte sale să fie el de fapt aceea- ce cu toții dorim: partidul luptelor pentru binele și drepturile poporului românesc din țările coroanei ungare!

Și — nu mai incăpe îndoială — precum în toate colțurile țării există și funcționează neconturbate partidul „liberal“, kossuthist, poporal săsesc, democrat și liberal sârbesc, etc., format ici-colo de abia 10—20 de persoane, — tot așa va funcționa neconturbat și partidul nostru, în noua sa formațiune, cu o nouă așezare a temelior lui pe cadrele legii electorale, de care să nu se mai poată acăta nici ordinațiunile lui Hieronymi.

Și noi credem că partidul ar putea apoi să-și ia de nou activitatea pe care i-ar dicta-o înțelepciunea și bunul simț, căci, precum știm, însuși actualul prim-ministru Tisza, întrebat ocașional, că de ce susține și el ca ministru de interne, volnicile ordinațiuni ale lui Hieronymi față de partidul național român, ținându-l prin ele ținut la zid, în vreme ce toate partidele politice a tuturor celorlate popoare, funcționează mai mult ori mai puțin liber?, — a răspuns: în forma și cu numirea veche, nu se mai poate permite, dar' nu vă poate opri nimenea de a forma un alt partid politic pe baza legii electorale și ca atare nu-l va putea opri nimenea a funcționa.

Adecă ce ni-se cere mai ales: ca numirea națională specifică, care îngrădește partidul în cadre curat naționale încingându-l în brâu tricolor, și eschizând pe străini de a putea face parte din el, — să nu apară. E o acățătură blăstemată, contând pe îndărjirea noastră, tocmai cum fusese cu Asociațiunea, când ne cerea să scoatem din titula ei cuvântul „tran-

silvană“. De ne încăpăținam, perdeam însași instituția, așa că s'a eliminat cuvântul, dar' încolo nimic, ne-a rămas instituția.

Intocmai stăm și cu partidul nostru național politic. Nițică istețime în aranjarea lucrurilor, (unii i-or zice „acomodare“, și vor persifla-o, noi încă îi zicem acomodare, dar' în înțelesul înțelept al cuvântului), — și noi vom putea da semnele de vieță pe care gravitatea zilelor ce trec peste noi, ni-le reclamă cu glas strigător!

Ear' până nu vom face lucrul acesta, — nici zbaterile noastre în comitate nu sunt asigurate contra mizeriilor descărăgitoare, căci ca club parte întregitoare a vechiului partid național român, iată ne opresc a funcționa, pe când ca club comitatens al partidului cutare neoprit, ne-am putea manifesta și aci fără pedeci.

Nu totdeauna a te lega de un principiu frumos sunător și a nu ceda nimic dela el, e și înțelepciune în politică!

Asfalt.

Acuma când orașul nostru Orăștie, a hotărît că face trotuare de asfalt, înainte de ce ar pardosi drumurile, cari în timp de ploaie sunt așa de tinoase, încât oamenii umblă în tină până în glezne, ear' în timp uscat sunt așa de prăvoase de nici la sate nu pot copii și țigani să adune atâta prav în mijlocul drumului, ca și în orașul nostru, — cred că va fi la vreme să vorbim puțin de asfalt.

Asfaltul e o rășină minerală de colorare neagră sau brună scilpicioasă, care la căldura la care ferbe apa, se topește. Se pare a fi format din oleid de peatră, prin evaporare și oxidare. Marea moartă în Palestina e locul de căpetenie unde se află.

În timpul mai nou se dă numirea de „Asfalt“ unei masse (materii) care se deschilnește de cel descris mai sus.

Această materie constă din un pietriș văros, pătruns de asfalt și de păcură. În această formă se găsește în mai multe locuri în străinătate și în țeara noastră.

Pentru acoperirea străzilor, trotuarelor, această peatră de asfalt se pisează fin, se topește în căldări pe foc, mestecându-se cu puțină păcură și năsip fin, în urmă se varsă în o grosime de 2 cmetri pe locul pregătit înainte. Se produce apoi asfalt artificial îngroșând și prin ferbere cătrănel carbunelui de peatră, cărui se adaugă, fiind topit, făină de peatră văroasă și năsip, dar' e foarte sfărâcios deci nu corespunde scopului. Acest soi e negru și se mestecă cu petricele mărunt, nu cu năsip mărunt.

Asfaltul veritabil dă pardoseala cea mai bună. Se deosebesc două soiuri de asfalt: cel făcut cu asfalt turnat, când asfaltul devine în urma încălzitului fluid și așa se varsă pe locul pregătit cu beton, — și cel făcut vârsând asfaltul încălzit, având formă denăsip brun, apoi asemănându-l și bătându-l cu fere încălzite, când apoi câștigă o coajă lucie.

Asfaltul turnat e mai puțin luciu decât cel bătut, dar' acest din urmă se tocește mai puțin ca celalalt. Pardoseala făcută cu asfalt poate să aibă numai foarte mică înclinare, de oare- ce în timp de ploaie și îngheț, poate fi primejdioasă umblarea pe el pentru lunecare.

Păstrarea în stare curată a pardoselei de asfalt e foarte ușoară, dar' e de lipsă ca mereu să fie curățată, altcum ori- ce necurătenie poate fi primejdioasă pentru oamenii cari umblă.

E rătăcită părerea aceea, că pardoseala de asfalt produce mai puțin prav ca celalalte soiuri de pardoseli, de oare- ce pe asfalt toate farimăturile se măruntă mai tare, deci se ridică mai ușor de vânturi și se duc cu el ca la pardoseala de peatră. Aceasta o adoveresc negustorii în orașele mari, precum și acea împrejurare că,

Roata din Bălgrad.

De jale-i povestea. — S'o dus la împăratu.
Căsa i-o fost gându și-așa i-o spus satu.

Și-o zis el acolo, mai mult pe-apucate:

„La mulți ani cu pace, Slăvite împărate!

„Io-s Horea, iobaju... Venii cu o jale...

„Aduc un ponoslu, Mărilor Sale! —

„Voiu spune tot rău, că rău îi mare...

„De n'oi spune bine, mă rog de iertare! —

„La noi, în Ardeal sunt cam multe păcate,

„Sunt multe hoții și — puține bucate.

„Romănu-i iobaj și iobaju îi căne,

„Cu multe nevoi și cu drepturi puține.

„Muncim noi, — nu-i vorbă, — muncim ca și vita,

„Căsa ne-o fost nouă bagseama ursita.

„Răbdăm noi ca bou... și nu ne-am fi plâns,

„Dar' focu din vatră de mult ni-s'a stîns, —

„Ear' pruncii, pe drumuri, de foame ne per,

„Și plângem, dar' ochii ne 'ngheață de ger! —

„Și-atuncia vin Domnii... Și ce le dă-n gând?..

„Așa, ca din glumă, — ne pușcă rizînd...

„Io nu știu!... Doar' legea-i așa, ori îi soartea,

„Că nouă blăstêm ni-i și trau și moartea!“...

Și-o zis Impăratu: „Ști una, mă frate?

„Un căne, — că-i „câne“, — de-i sta și li bate

„Și ziua și noaptea, în loc să-i dai pâne, —

„Te mușcă și fuge, c'atâta-i rămâne.

„Când cupa răbdării cu lacrimi e plină, —

„Neghiobul ce răbdă e singur de vină!“!

Și-o vint Horea acasă și-o spus la tot natu,

Ce vorbe-o grăit cătră el Impăratu.

O spus, și de-odată, pornitus-o focu...

Pe urma lui scrum și cenușe-o fost locu!

Pornitus-o groaza, de patimi aprinsă,

De ură străveche, de foame învinsă... —

O mare, scurmată de mii de furtuni!...

Și-abia ce trecură vre-o câteva luni, —

La Bălgrad de-odată trezitus-o gloata;

În fața lor Domnii... și Horea... și roata...

— Că ce-o mai fost? Nu știu! — Atât știu și eu,

Că: roata — tot roată-i! Se 'nvêrte mereu!...

treizeci de milionari. In cei de pe urmă trei ani au murit în Italia o sută douăzeci și șase de oameni, cari unul fiecare a lăsat după sine avere mai mare decât un milion! Par-tea cea mai mare a milionarilor ita-lieni sunt în Italia de sus și locuesc în orașele Turin, Genua, Veneția, Bologa și Firenze. In Italia de mijloc sunt numai patru sute de milionari.

In Europa întreaga, cei mai mulți milionari sunt în Anglia (treizeci de mii), apoi în Franța (cincisprezece mii) și în Germania unsprezece mii de milionari.

Polițiști câni, și câni polițiști. Cu prilegiul luptelor electorale într'un oraș din Belgia s'au petrecut o grămadă de scandaluri pe strade. Poli-ția, ca să încunjure atacul față de popor, a adus o grămadă de câni în-vățați, pe cari 'ia asmuțat asupra multîmii, care s'a risipit îndată.

Acum — zice o foaie dela noi — ar fi foarte interesant a afla, că oare cărui — polițieni au semnele persoanelor „oficioase“, și deacă de pildă te mușcă, poți să'l paresti pentru-că în mod nelegiuit s'a folosit de „puterea oficioasă“, ce o are?..

In alte state se află astfel de poli-țai, cari sunt adevărați câni, în Bel-gia însă se află astfel de câni cari sunt adevărați polițiști.

E numai întrebarea, că publicului care soi îi e mai de bine?..

Taur Pinzgau

foarte frumos, de 23 luni de bă-trân, constatat prin veterinarul din Deva, ca fiind de tot sănătos și bun, — îl vënd din mână liberă.

Prețul 400 cor.

A se adresa subscriului:

Nicolae Avramesc
proprietar în Bintiți.

(Bencenz, p. u. Szászváros).

Szám 3989—1904. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonata.

A szászvárosi kir. járásbíróság mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy az „Ardeleana“ pénzüntézet végrehajthatónak Lázár Ádám és társai végrehajtást szenvedő elleni 4000 K tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. járás-bíróság) területén lévő a Tordoson fekvő a tordosi 375 sztkjvben

A † 3 rd.	547.	hrs.	ing.	207 K
A † 4	658.	„	„	208 „
A † 5	679.	„	„	332 „
A † 7	907.	„	„	455 „
A † 8	1398. 1399/1.	„	„	74 „
	1400. 1402.	„	„	
A † 9	1561/b.	hrs.	ing.	92 „
A † 10	1572.	„	„	117 „
A † 11	1598.	„	„	226 „
A † 13	1658/1.	„	„	48 „
A † 14	1663/1.	„	„	40 „
A † 15	1761.	„	„	129 „
A † 17	1979.	„	„	138 „
A † 18	2058/a.	„	„	26 „
A † 19	2220.	„	„	43 „
A † 20	2266/c.	„	„	192 „
A † 21	2540.	„	„	170 „
A † 22	2654.	„	„	144 „
A † 23	2698.	„	„	300 „
A † 25	2815.	„	„	37 „
A † 27	3264.	„	„	220 „
A † 28	3291/a.	„	„	267 „
A † 30	3430.	„	„	32 „
A † 31	3512.	„	„	244 „
A † 32	3598.	„	„	14 „

ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi augusztus hó 30-ik napján d. e. 9 órakor** Tordos község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelete 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték-papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szászváros, 1904. évi május 21-én.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Sóhalmy
kir. albiró.

Sz. 1197—1904. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonata.

Az algyógyi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Ardeleana“ pénz és hitelintézet végrehajthatónak Mihai Nikulae végrehajtást szenvedő elleni 60 K tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az algyógyi kir. jbiróság területén levő Voján fekvő a vojai 87. sz.

1 rd.	229.	230.	hrs.	385 K
2	246.	„	„	17 „
3	261.	„	„	7 „
4	265.	„	„	22 „
5	277/2.	„	„	15 „
6	398.	„	„	17 „
7	404/1.	„	„	6 „
8	494. 496.	„	„	2 „
9	829.	„	„	8 „
10	987.	„	„	2 „
11	1256.	„	„	8 „
12	1321.	„	„	4 „
13	1348.	„	„	11 „
14	1378.	„	„	2 „
15	1384.	„	„	4 „

16 dr.	1453/1.	hrs.	1 K
17	1460.	„	6 „
18	2094.	„	4 „
19	2204.	„	14 „
20	2259.	„	7 „
21	2279.	„	3 „
22	2285. 2286.	„	10 „
23	2463. 2465.	„	4 „
24	2644.	„	3 „
25	2647.	„	5 „
26	2688.	„	1 „
27	3002.	„	7 „
28	3004.	„	8 „
29	3390.	„	1 „
30	3426. 3427.	„	2 „
31	3432.	„	1 „
32	3437.	„	5 „
33	3443.	„	4 „
34	3452. 3458.	„	7 „
35	3462. 3463.	„	4 „
36	3560.	„	4 „
37	3605/1.	„	3 „
38	3643.	„	4 „
39	3647.	„	2 „
40	3651. 3652.	„	8 „
41	3659. 3661.	„	2 „
42	3955.	„	1 „
43	3961.	„	5 „
44	4180.	„	1 „
45	4212.	„	1 „
46	4966.	„	9 „

koronára — ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi augusztus hó 31-ik napján d. e. 9 órakor** Voja község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték-papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Algyógy, 1904. évi márczius hó 25-én.

A kir. jbiróság mint telekkvi hatóság.

Forgách,
kir. albiró.

Un comis și un învățacel de pravălie.

In pravălia de manufactură, specerie și coloniale a subscrisului, află aplicație numai decât

un comis.

Primesc totodată un învățacel din casă bună, cu câteva clase gimn. ori civile, se cunoască pe cât se poate și alte limbi pe lângă limba română.

Teodor Doboiu

comerciant
în Seliște (Sselistye. Szeben m.)

(2-3)

„ARDELEANA“

inst. de credit și economii, în Orăștie.

AVIS.

Să face cunoscut, că Direcțiunea institutului de credit și economii „Ardeleana“, a decis a introduce unele nouă ușurări pe

seama clientelei sale, și anume: Incepând cu 1 Iulie n. 1904:

1. la împrumuturile *hipotecare* și la *cambiile cu acoperire hipotecară*, cari sunt sub 500 cor., se vor socoti numai interesele de 8% **fără ori-ce alte taxe ori proviziuni!**

2. la împrumuturile *hipotecare* și la *cambiile cu acoperire hipotecară peste 500 cor.*, se iau numai 7%, iar proviziunea se reduce la jumătate (dând astfel cel mult 1/6%).

3. *Cambiile comerciale* se escomptează cu numai 7%, **fără ori-ce alte taxe**, și se admit și pe 6 luni.

4. La celelalte cambii încă **s'a redus provizia la jumătate.**

5. La depunerile spre fructificare vechi, rămâne procentul vechiu (5%), iar după depunerile nouă se vor solvi în viitor numai 4 1/2%, plătind institutul și darea pentru ele.

Orăștie, în Iunie 1904.

(2-3)

Directiunea.

Nou măestru butnar în Orăștie.

AVIS!

Subscrisul aduc la cunoștința On. Public din Orăștie și Jur, că mi-am deschis în Orăștie, — Str. Fabricii, No. 10, — un

ATELIER DE BUTNĂRIE

în care pregătesc tot felul de lucrări ce cad în măiestria mea, *buți, butoaie mari și mici, vane, măsurii* (ferdele, litre de lemn), etc., din lemnul cel mai solid și cu prețurile cele mai moderate.

IOAN COZMA

Maestru butnar

Orăștie (Szászváros), = (str. Fabricii).

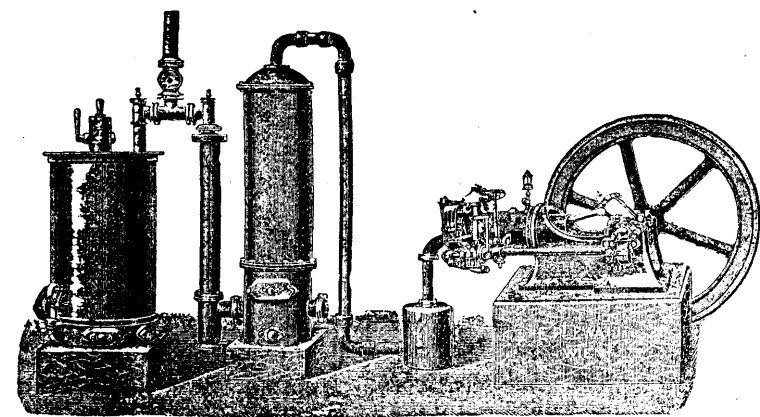
3-3

B. DÉNES, BUDAPESTA

VI. Váci körut 61.

representantul și depositul general pentru Ungaria, a fabricii ces. reg. privilegiate de mașini și motoare, a inginerului **E. Plewa**, succesorul firmei **Brauner și Klasek**

— **Motoare de benzin, gaz, petrolu și vapor**, 2—100 PH., locomobil de benzin și petrolin 2—20 PH.

— Tot aceiași motoare provăzute cu aranjament pentru gaz sugativ, reduc cheituelile de fiecare putere de cal pe oră cu 2—3 fileri!

Prețuri ieftine și condiții de plată favorabile!

— Catalog gratis și franco. —

○ Să primesc reprezentanți solizi în provincie. ○

Medalia de aur dela Expositia sciintifică din Bucuresti, 1903.

Enciclopedia Romana
publicată din îndreptarea și sub auspiciile
ASOCIAȚIUNII
pentru
literatura română și cultura poporului român
de
Dr. C. Diaconovich.
Cu numeroase ilustrații și harte.

3160 pag. 8' mare — 37.622 articole.

3 tomuri legate luxos K 80.— 33 fasc. broșurate K 70.—

Editura și tiparul W. Krafft, Sibiu. 1904

Gospodină.

O femeie mai bătrână din casă bună, dar ajunsă la mizerie, caută loc pe lângă vre-o familie retrasă, ca conducătoare a cugnei și a căsnicieii, — cu condiții foarte modeste.

Adresa o dă administrația acestei foi.